

Nekrolog

Za Ing. Jiřím Herštusem, DrSc.

(24.1.1938 – 13.3.2011)

Je jen málo osobností s tak širokým záběrem zájmů, znalostí, talentu a schopností jako byl Jiří Herštus. V mládí hrál tenis, pilotoval malá letadla, stavěl modely letadel, celý život hodně četl, kreslil a maloval akvarely i olejomalby, rád cestoval. Po celý svůj život také hodně studoval a velmi brzy se stal významným odborníkem v inženýrské geologii, geotechnice a ekologii, materiálovém inženýrství a stavební praxi.

Po absolvování Stavební fakulty Vysoké školy dopravní v roce 1962 pracoval Jiří Herštus dva roky jako projektant a statik ocelových konstrukcí a zakládání staveb v Hutním projektu. V roce 1964 nastoupil do Stavební geologie, kde působil 28 let. Zprvu se zabýval inženýrsko-geologickými průzkumy, později převážně výzkumem vlastností zemin a skalních hornin a jejich důsledků pro stavební praxi, jako konzultant pracoval také na Kubě a v Argentině. Byl autorem a řešitelem mnoha rozsáhlých výzkumných projektů. V 70. letech např. řešil spolu s doc. Havlíčkem, Ing. Seyčkem a dalšími kolegy problematiku nesouladu prognóz sedání staveb s měřením na hotových stavbách. Výsledky tohoto výzkumu se pak staly základem pro zásadní změnu ČSN 73 1001 Základová půda pod plošnými základy, při níž revolučním počinem bylo zejména zavedení strukturní pevnosti zemin do výpočtů sedání. V odborné praxi Jiřího Herštuse pak následovalo řešení složité problematiky stability Krušných hor ohrožené těžbou uhlí při patě jejich strmých svahů, výzkumy důlních výsypek a elektrárenských odkališť. Na přelomu 80. a 90. let přispěly jeho práce významně k opuštění plavení elektrárenských popílků do odkališť a pomohly odstartovat ekologičtější řešení likvidace a využití produktů spalování uhlí a odsiřování spalin. Soustavné studium a vědecko-výzkumná činnost přinesly Jiřímu Herštusovi získání vědeckých hodností. V roce 1972 mu byla udělena na Stavební fakultě ČVUT hodnost kandidáta technických věd v oboru mechaniky zemin, skalních hornin a zakládání staveb a následně v roce 1991 na Přírodovědecké fakultě UK hodnost doktora geologických věd v oboru inženýrské geologie. V 80. letech působil Jiří Herštus úspěšně v řadě řídicích funkcí a významně se zasloužil o úspěšné dokončení nepřilíš šťastně zahájené stavby nové budovy laboratoří a pracoven na Barrandově, kde i v současné době sídlí nástupnické organizace Stavební geologie – společnosti ARCADIS Geotechnika a.s. a AQUATEST a.s.

V roce 1992, kdy tehdejší způsob financování výzkumu přestával fungovat, jeho nové formy jen zvolna krystalizovaly a výzkum se stal pro velkou komerční firmu víc přítěží než přínosem,

se Jiří Herštus stal spoluzakladatelem a duchovním otcem nové firmy AGE – aplikovaná geotechnika a ekologie, zpočátku s.r.o., později a.s. Tato nová firma převzala v rámci uzavřené kooperační smlouvy od Stavební geologie rozpracované výzkumné úkoly a pod vedením Jiřího Herštuse je úspěšně dokončila. Byl to také on, kdo nové firmě vytyčil vizi perspektivy další výzkumné činnosti a řešení špičkové geotechnické problematiky s přesahem do ochrany životního prostředí. Celých dalších 16 let, kdy společnost AGE tuto jeho vizi naplňovala, se aktivně a neúnavně podílel na jejích úspěších a byl garantem renomé profesionality, odbornosti a vysoké kvality všech prací. Hodně se v té době věnoval problematice využití vedlejších energetických produktů ve stavební praxi a obnově krajiny poškozené povrchovou těžbou uhlí. K posledním z jeho rozsáhlejších prací patří řešení geotechnické a materiálové problematiky uzavření úložiště radioaktivních odpadů Richard u Litoměřic, které bylo financováno EU a práce na popularizaci a implementaci evropských norem do české geotechnické praxe, kdy byl např. autorem velmi zdařilého překladu 2. části Eurokódu 7 Průzkum a zkoušení základové půdy.

Pro celou dlouhou odbornou kariéru Jiřího Herštuse byla charakteristická obrovská šíře záběru, využívání a prolínání mnoha více či méně příbuzných oborů, do kterých dokázal dost hluboko proniknout. Byl autorizovaným inženýrem v oboru geotechnika, držitelem osvědčení odborné způsobilosti projektovat, provádět a vyhodnocovat geologické práce v oboru inženýrské geologie, byl držitelem osvědčení odborné způsobilosti ke zpracování dokumentace a posudků EIA. O šíři jeho záběru svědčí i jeho členství v řadě profesních a odborných tuzemských i mezinárodních společností: ČSSI, ČGtS, ČKAIT, ČAIG, ČSM, ČaSVMZZS, AIEG, ISSMGE. Všechny jeho práce měly kvalitní teoretický základ, ale vždy byly verifikovány také laboratorními a polními experimenty v konfrontaci s matematickým modelováním a monitoringem chování reálných staveb a horninového prostředí. Ve svých pracích vždy akcentoval inženýrskou geologii jako nezbytný a velmi důležitý základ pro následná geotechnická řešení.

Své mnohdy unikátní poznatky i praktické zkušenosti ochotně zpřístupňoval kolegům v oboru. Byl autorem více než 80 odborných statí, přednášek a příspěvků na konferenci z oboru aplikované geotechniky, inženýrské geologie, teorie mechaniky zemin, mechaniky hornin a ekologie; publikoval v odborných časopisech a ve sbornících konferencí. I v několika posledních letech, kdy už ukončil svoji aktivní podnikatelskou i výzkumnou činnost a život mu komplikovaly nemoci, živě sledoval vývoj v oboru i veškeré veřejné dění a ochotně poskytoval konzultace mladším kolegům. V té době se také vrátil k leteckému modelářství a zase se víc věnoval rozvíjení svého výtvarného talentu. Jeho tvorba se posunula od realistických obrazů

k symbolické a abstraktní malbě, kolážím a grafice, tentokrát i s využitím počítačové grafiky. V posledních dvou letech se svou manželkou také cestoval na Kubu a do Izraele. Radost z oblíbeného cestování mu už ale kalily zdravotní problémy.

Poslední téměř rok Jiří bojoval se zákeřnou zhoubnou nemocí a ačkoliv jí ze všech sil vzdoroval a do poslední chvíle neztrácel vůli ani optimismus, nemoc byla silnější a on jí podlehl ve věku 73 let.

Pro širokou odbornou veřejnost byl Jiří Herštus výraznou odbornou autoritou. Pro mnohé z nás pak byl také dlouholetým kolegou, učitelem a přítelem. Bude nám moc chybět.

Jaromír Šťastný

Jiří Herštus: Domov (2008)